

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4823/2021
25.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Иван Рајковић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Srbija“ АД Београд, коју заступа пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 8.575,00 динара, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 7926/21 од 07.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене.

II ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 15746/18 од 01.04.2019. године и пресуда Вишег суда у Београду Гж 7926/21 од 07.04.2021. године и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиле да се утврди да је одредба члана 9. став 1. алинеја 1. Уговора о готовинском кредиту, закљученог дана 16.05.2013. године између тужиоца и тужене, која гласи: „фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 3,5% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара“, ништава, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиле да се обавезе тужена да тужиљи по основу неосновано исплаћене једнократне накнаде за обраду кредитног захтева, исплати износ од 8.575,00 динара, са законском затезном каматом почев од 16.05.2013. године па до коначне исплате, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 15746/18 од 01.04.2019. године, у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле да се утврди да је одредба члана 9. став 1. алинеја 1. Уговора о готовинском кредиту, закљученог дана 16.05.2013.

године између тужиоца и тужене, која гласи: „фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 3,5% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара“, ништава. У ставу другом обавезана је тужена да тужиљи по основу неосновано исплаћене једнократне накнаде за обраду кредитног захтева, исплати износ од 8.575,00 динара, са законском затезном каматом почев од 16.05.2013. године па до коначне исплате. У ставу трећем обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 7926/21 од 07.04.2021. године одбијене су жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда Првог основног суда у Београду. Одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију, по основу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови предвиђени одредбом члана 404. став 1. ЗПП јер је побијана другостепена пресуда у супротности са правним ставом Врховног касационог суда о дозвољености уговарања трошкова кредита од 22.05.2018. године, као и са допуном тог става од 16.09.2021. године.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је дозволио одлучивање о посебној ревизији тужене, као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама навода ревизије, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, чланом 9. став 1. Уговора о кредиту, који су парничне странке закључиле дана 08.05.2013. године, предвиђено је да клијент (тужиља) преузима обавезу да банци плати фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 3,5% од износа одобреног кредита. Тужиља је по основу наведене одредбе исплатила банци једнократну накнаду за обраду кредитног захтева у износу од 8.575,00 динара. Утврђено је да је тужиљи уручена понуда за закључење уговора, у којој су под тачком 3. наведени трошкови кредита у виду минималне накнаде за обраду кредитног захтева у износу од 8.575,00 динара. Тужиљи су уручени и Обавезни елементи уговора, у којима је такође наведена накнада за обраду кредитног захтева у износу од 8.575,00 динара. Оба документа садрже потписе уговорних странака.

Првостепени суд утврђује да је цитирана одредба уговора ништава јер не садржи спецификацију трошкова и њихове висине, а нису утврђени ни појединачни трошкови који улазе у састав ефективне каматне стопе. По налажењу првостепеног суда, банка има право само на стварне трошкове и то под условом да су исти били наведени у понуди банке. Како сматра да банка није поступила на описани начин, обавезује банку

да тужилѝ врати износ наплаћен по основу предметне ништаве одредбе уговора. Другостепени суд у свему прихвата изнете разлоге првостепеног суда.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова, па налази да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Банка има право да од клијента, са којим је закључила уговор о кредиту, између осталих наплати и трошак обраде кредита. Право банке на наплату тог трошка установљено је Одлуком о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите, односно Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“, бр.65/2011). Дакле, право банке да од клијента наплати трошак обраде кредита само по себи неспорно је, али да би овај трошак био наплаћен на законит начин морају бити испуњени одговарајући услови. Банка је у складу са одредбом члана 15. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга морала у понуди јасно и прецизно да наведе, између осталих елемената, ефективну каматну стопу и све трошкове који падају на терет корисника. Сходно одредби члана 17. став 4. истог закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу и садржи између осталих елемената ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати (тачка 8), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (тачка 10). Обавеза банке да корисника кредита кроз понуду, у предуговорној фази, обавести о врсти и висини свих трошкова које ће сносити по основу закљученог уговора о кредиту, предвиђена је и Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе, изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“, бр.65/2011). У тачки 12. те Одлуке, предвиђено је да је банка је дужна да кориснику, пре закључења уговора о кредиту, уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу, чији су изглед и садржина утврђени овом одлуком.

У конкретном случају утврђено је да је тужилѝ, поред уговора, уручена и понуда и Обавезни елементи уговора. Такође је утврђено да је и у понуди и у Обавезним елементима уговора била наведена предметна накнада за обраду кредитног захтева и да је тужилѝ потписала оба документа. Из наведеног следи закључак да је тужилѝ својевољно пристала на тако уговорене услове. Тужилѝ је имала могућност да одустане од закљученог уговора о кредиту, у року од 14 дана од дана закључења уговора, у складу са одредбом члана 12. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Како тужилѝ то није учинила и како је била упозната са врстом и висином свих трошкова који падају на њен терет по основу закљученог уговора о кредиту, следи да је банка у свему законито поступила. У складу са изнетим, наведена одредба уговора о кредиту којом је предвиђена накнада за трошак обраде кредита није ништава, па тужилѝ нема право на враћање датог.

У складу са изнетим, Врховни касациони суд преиначио је првостепену и другостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужилѝе као неоснован.

Применом одредбе члана 416. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке

Туженој су признати трошкови ревизијског поступка имајући у виду да је успела у поступку по ревизији, па су према опредељеном захтеву, у складу са одредбом

члана 163. став 2. ЗПП, туженој признати трошкови састава ревизије у износу од 18.000,00 динара. Туженој нису признати трошкови судских такси јер у погледу тих трошкова није постављен одређен захтев, у складу са одредбом члана 163. став 2. ЗПП.

У складу са изнетим, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић